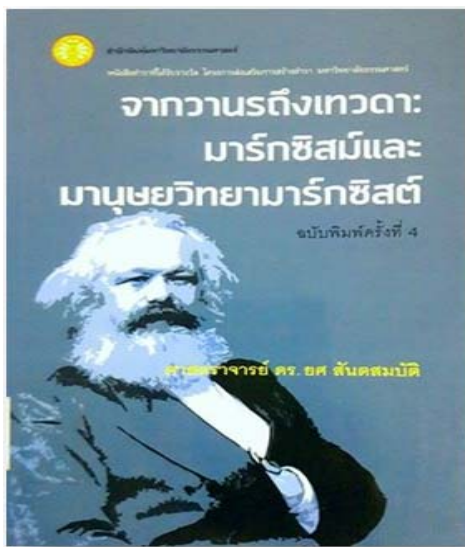

BOOK REVIEW

จากวานรถึงเทวดา : มาร์กซิสม์และมานุษยวิทยามาร์กซิสต์ From Wanaka to Angels: Marxism and Anthropology Marxist

กรรณิกา อเนกนทรทรัพย์
kanniga Anektanasap

วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Buddhapanayasridvaravadi Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-Mail: junzz_dtac@gmail.com

เขียน : ศาสตราจารย์ ดร. ยศ สันตสมบัติ
ปีที่พิมพ์ : พ.ศ. 2557
จำนวนหน้า : 316 หน้า
โดย : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
ครั้งที่พิมพ์ : พิมพ์ครั้งที่ 4
ISBN : 978-616-314-081-4

บทนำ

จากวานรถึงเทวดา : มาร์กซิสม์และมานุษยวิทยามาร์กซิสต์ เป็นการนำเสนอวิชามานุษยวิทยา อันเป็นวิชาที่ค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย โดยมีเป้าหมายหลักคือการสำรวจพัฒนาการของทฤษฎี และความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีมาร์กซิสม์และมานุษยวิทยามาร์กซิสต์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

การพิจารณาทฤษฎีมาร์กซิสม์ ที่ถูกต้องจะต้องพิจารณาทั้งในแง่ที่เป็น ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ ที่มุ่งตอบปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์และอธิบายลักษณะการทำงานของสังคม และในแง่ที่เป็นลัทธิทางการเมือง ที่มีจุดมุ่งหมายในการชักนำการปฏิวัติ

เพื่อโคลนลัทธิระบบทุนนิยมควบคู่กันไป ต้องการชี้ให้เห็นว่ามาร์กและอิงเกิลส์มิได้เป็นเพียงนักวิชาการเท่านั้นแต่ยังเป็นนักการเมืองอีกด้วย การสำรวจอิทธิพลของมานุษยวิทยาที่มีต่อการพัฒนาการของมาร์กซิสม์และการที่มาร์กและอิงเกิลส์นำเอาทฤษฎีและข้อมูลทางมานุษยวิทยา มาเพื่อใช้สนับสนุนทฤษฎีของท่าน ทำให้เรามองเห็นชัดเจนว่ามาร์กและอิงเกิลส์มีจุดมุ่งหมายทางการเมืองแอบแฝงอยู่ในการเขียนหนังสือทุกเล่ม การศึกษาทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ให้ละเอียดลึกซึ้งนั้น มีอาจกระทำได้โดยพิจารณาจากเนื้อหาเพียงอย่างเดียว บรรยายทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และจุดมุ่งหมายส่วนตัวของนักวิชาการมีความสัมพันธ์กับการคิดค้นพัฒนาการการนำเสนอทฤษฎีอย่างแน่นแฟ้น ทฤษฎีและจุดมุ่งหมายส่วนตัวของผู้นำเสนอทฤษฎีจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออกจากกันเด็ดขาด

มาร์กและอิงเกิลส์ได้นำเอาข้อมูลทางมานุษยวิทยาที่ศึกษาสังคมดั้งเดิมก่อนระบบทุนนิยม และทฤษฎีวิทยาของมนุษยวิทยาของนักวิชาการรุ่นเก่าที่มองการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ มาใช้เพื่อจุดมุ่งหมายทางการเมือง ทำให้ท่านทั้งสองมีความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมดั้งเดิมที่ผิดพลาดอยู่หลายประการด้วยกัน

บทที่ 1

มานุษยวิทยาและการพัฒนาการของมาร์กซิสม์

การที่มาร์กซิสม์มองว่าในทุกสังคมนั้นชนชั้นถูกเอาเปรียบมักเป็นคนที่ชนชั้นล่าง เช่น ทาส ไพร่ และแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานเป็นผู้ถูกขูดรีดมูลค่าส่วนเกิน ในวิธีการผลิตแบบนี้จะนำไปสู่การสร้างความกดดันให้กับโครงสร้างทางสังคม และนำไปสู่การปฏิวัติสังคมในที่สุดนั้น มาร์กซิสม์ไม่ได้อธิบายไว้อย่างเป็นรูปธรรม โครงสร้างชั้นบนเป็นสิ่งที่ชนชั้นปกครองสร้างขึ้น มาเพื่อให้ฐานทางเศรษฐกิจของตนเองอยู่ได้ โครงสร้างชั้นบนจะประกอบไปด้วยอำนาจทางการเมืองเสมอ เพื่อให้ชนชั้นปกครองได้ขยายอุดมการณ์หรือความคิดที่เป็นของตน โดยผ่านสถาบันทางการศึกษาและสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โครงสร้างชั้นบนทำหน้าที่ที่เด่นชัดอยู่ 2 ประการคือ 1. สอดคล้องกับความต้องการชนชั้นปกครอง 2. โครงสร้างทางการเมืองแบบเดิมจะกีดขวางวิธีการผลิตที่มีความก้าวหน้าของสังคม ในกรณีที่สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเดิมไปสังคมใหม่ แต่ตามทัศนะของอิงเกิลส์ สังคมดั้งเดิมเป็นสังคมที่ไร้อำนาจ ด้วยเหตุนี้เองอิงเกิลส์จึงได้อ้างว่าทฤษฎีทางการเมืองการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ที่มาร์กและท่านคิดค้นเองขึ้น ไม่สามารถนำมาใช้อธิบายสังคมดั้งเดิมได้ ด้วยเหตุผลที่นำไปให้กลุ่มมาร์กซิสต์รุ่นต่อ ๆ ไป ไม่สามารถนำเอาทฤษฎีของมาร์กและอิงเกิลส์มาใช้วิเคราะห์สังคมดั้งเดิมได้ ด้วยความผิดพลาดเกี่ยวกับสังคมดั้งเดิม ทำให้พวกมาร์กซิสต์รุ่นต่อ ๆ มาหันไปหาคำอธิบายสังคมดั้งเดิมในลักษณะอื่น ๆ แทนที่จำนำเอาทฤษฎีมาร์กมาประยุกต์ใช้

บทที่ 2

แนวความคิดทางมานุษยวิทยาที่สะท้อนจากงานเขียนของมาร์กและอิงเกิลส์

เป็นการนำเอางานเขียนที่สำคัญบางชิ้นของมาร์กและอิงเกิลส์ เช่น The German Ideology, Pre-Capitalist Economic Formations และ The Origin of the Family, Private Property and the State มาอธิบายอย่างละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงการนำเอาข้อมูลและแนวความคิดทางมานุษยวิทยาไปใช้ในงานเหล่านี้

บทที่ 3

แนวความคิดของมาร์กและอิงเกิลส์กับมานุษยวิทยาในปัจจุบัน

เป็นการหยิบยกเอาจุดอ่อนและข้อบกพร่องของทฤษฎีมาร์กซิสต์ที่ใช้อธิบายวิวัฒนาการสังคมและรูปแบบการทำงานของสังคมดั้งเดิมมาอธิบายโดยละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงประเด็นต่างๆ ในทฤษฎีมาร์กซิสต์ที่นักมานุษยวิทยาสสมัยใหม่ได้เถียงปฏิเสธ และประเด็นบางประเด็นที่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน มาร์กและอิงเกิลส์นำเอาข้อมูลทางมานุษยวิทยาไปใช้เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ระบบทุนนิยม โดยไม่ได้มีความสนใจที่จะวิเคราะห์ระบบการทำงานของสังคม แบบดั้งเดิมอย่างแท้จริง ทั้งสองพยายามค้นหาข้อมูลและแนวความคิดที่สอดคล้องกับทฤษฎีมาร์กซิสต์มาใช้เป็นหลักฐานในการอธิบายกลไกการทำงานของประวัติศาสตร์และต้นกำเนิดของทุนนิยม มาร์กและอิงเกิลส์ต้องการชี้ให้เห็นว่า ทรัพย์สินส่วนตัว ครอบครัว การแต่งงาน รัฐ แรงงาน และระบบของทุนนิยม เป็นผลผลิตของการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ยั่งยืนและถาวร

บทที่ 4

มานุษยวิทยามาร์กซิสต์ในประเทศไทย

อธิบายพัฒนาการของมาร์กซิสต์ภายหลังมรณกรรมของมาร์กและพัฒนาการของมานุษยวิทยามาร์กซิสต์ในประเทศไทย ชี้ให้เห็นว่า การที่อิงเกิลส์นำเอาสังคมดั้งเดิมมาอธิบายในลักษณะของ "สังคมไร้ชนชั้น" ทำให้ทฤษฎีมาร์กซิสต์ที่เน้นในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นว่าเป็นกลไกแห่งการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ไม่สามารถนำมาใช้อธิบายสังคมดั้งเดิมได้ อิงเกิลส์และสานุศิษย์ของท่านจึงได้หันกลับไปเอาทฤษฎีของนักมานุษยวิทยารุ่นเก่ากันเป็นทฤษฎีที่ผิดพลาดและฉาบฉวย มาใช้อธิบายสังคมดั้งเดิมแทน ในบรรดางานเขียนทั้งหมดที่มาร์กและอิงเกิลส์นำเอาข้อมูลทางมานุษยวิทยาไปใช้เป็นพื้นฐาน หนังสือ The Origin of the Family, Private Property and the State ของอิงเกิลส์ เป็นหนังสือเพียงเล่มเดียวเท่านั้นที่ได้รับการตีพิมพ์ก่อนปี ค.ศ. 1930 ด้วยเหตุนี้เอง นักมานุษยวิทยามาร์กซิสต์ไทยรุ่นต่อๆ มาจึงยึดติดอยู่กับการอธิบายสังคมดั้งเดิมตามแนวของอิงเกิลส์ ซึ่งเป็นการอธิบายสังคมในลักษณะ

แบบ "กำหนดนิยม" (determinism) ที่เน้นเพียงปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งทำให้มนุษยวิทยามาร์กซิสม์ในรัสเซียมีพัฒนาการที่ค่อนข้างเชื่องช้า และหยุดชะงักอยู่เสมอ

บทที่ 5

มาร์กซิสม์และมนุษยวิทยาอเมริกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กซิสม์และมนุษยวิทยาอเมริกัน ความขัดแย้งทางการเมืองและอุดมการณ์ระหว่างรัสเซียและอเมริกาทำให้ทฤษฎีวิวัฒนาการและมาร์กซิสม์ไม่ได้รับความนิยมในหมู่นักมนุษยวิทยาอเมริกัน นอกจากนั้น เราจะได้พิจารณาถึงการหวนกลับของทฤษฎีวิวัฒนาการและมาร์กซิสม์ ที่เริ่มมีบทบาทในอเมริกาอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา รวมทั้งอิทธิพลของมาร์กซิสม์ที่มีต่อการศึกษาเชิงมนุษยวิทยาแนว "นิเวศวัฒนธรรม" และ "วิถุนิยมวัฒนธรรม"

บทที่ 6

มนุษยวิทยามาร์กซิสม์ในอังกฤษและฝรั่งเศส

พัฒนาการของมนุษยวิทยามาร์กซิสม์ในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส เราจะได้กล่าวถึงผลงานของนักมนุษยวิทยามาร์กซิสม์สมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักมนุษยวิทยามาร์กซิสม์ฝรั่งเศสที่ได้ปฏิเสธทฤษฎีมาร์กซิสม์แนวอูร์กษนิยมของอิงเกิลส์และหันกลับไปนำเอาความคิดของมากซ์ที่ได้เสนอเอาไว้ในหนังสือ *Capital* มาดัดแปลงประยุกต์ใช้ในการอธิบายรูปแบบและลักษณะการทำงานของสังคมดั้งเดิม

บทที่ 7

มนุษยวิทยามาร์กซิสม์ในประเทศไทย

การศึกษาสังคมวัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงสังคมของนักมนุษยวิทยามาร์กซิสต์ชาวไทยเป็นความพยายามเอากอบทฤษฎีสังคมของทางตะวันออก โดยดัดแปลงและประยุกต์ใช้ศึกษาสังคมไทย ในอดีตนั้น การศึกษาสังคมไทยโดยกอบทฤษฎีมาร์กซิสม์มักเป็นการรับเอาทฤษฎีมาร์กซิสม์มาทั้งหมด และนำเอาข้อมูลมาเพื่อให้พิสูจน์ยืนยันความถูกต้องของทฤษฎี การศึกษาพัฒนาการของสังคมเพื่อพิจารณาว่าสังคมไทยเป็นสังคมแบบใด กึ่งศักดินา-กึ่งเมือขึ้น กึ่งเมือขึ้น-กึ่งทุนนิยม หรือทุนนิยมแบบพึ่งพาหรือด้อยพัฒนา และแนวโน้มที่นักมนุษยวิทยาชาวไทยรุ่นใหม่ได้เริ่มหันมาสนใจทฤษฎีมาร์กซิสม์และนำมาประยุกต์ใช้ศึกษาชุมชนเล็ก ๆ ในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการของมนุษยวิทยามาร์กซิสม์ เช่น วิธีการผลิต ความสัมพันธ์

ทางการผลิต ความขัดแย้ง จิตสำนึกและอุดมการณ์มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือการศึกษา
วิเคราะห์สังคมไทย

สรุปความรู้ที่ได้จากการอ่าน

ทฤษฎีมาร์กซิสม์ ที่ถูกต้องจะต้องพิจารณาทั้งในแง่ที่เป็น ทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ ที่มุ่ง
ตอบปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์และอธิบายลักษณะการทำงานของสังคม
และในแง่ที่เป็นลัทธิทางการเมือง ที่มีจุดมุ่งหมายในการชักนำการปฏิวัติเพื่อโค่นล้มระบบทุน
นิยมควบคู่กันไป ต้องการชี้ให้เห็นว่ามาร์กและอิงเกลส์มิได้เป็นเพียงนักวิชาการเท่านั้นแต่ยังเป็น
นักการเมืองอีกด้วย การสำรวจอิทธิพลของมานุษยวิทยาที่มีต่อการพัฒนาการของมาร์กซิสม์
และการที่มาร์กและอิงเกลส์นำเอาทฤษฎีและข้อมูลทางมานุษยวิทยามาเพื่อใช้สนับสนุนทฤษฎี
ของท่าน ทำให้เรามองเห็นชัดเจนว่ามาร์กและอิงเกลส์มีจุดมุ่งหมายทางการเมืองแอบแฝงอยู่ใน
การเขียนหนังสือทุกเล่ม การศึกษาทฤษฎีทางสังคมศาสตร์ให้ละเอียดลึกซึ้งนั้น มีอาจจะทำได้
โดยพิจารณาจากเนื้อหาเพียงอย่างเดียว บรรยายทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และ
จุดมุ่งหมายส่วนตัวของนักวิชาการมีความสัมพันธ์กับการคิดค้น พัฒนาการนำเสนอทฤษฎี
อย่างแน่นแฟ้น ทฤษฎีและจุดมุ่งหมายส่วนตัวของผู้นำเสนอทฤษฎีจึงเป็นสิ่งที่ไม่อาจแยกออก
จากกันเด็ดขาด โดยแนวคิดของมาร์กสามารถสรุปได้ดังนี้ ประวัติศาสตร์ของมนุษย์เป็นการ
ต่อสู้ระหว่างชนชั้น โดยนับตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบัน เช่น ทาสกับนาย ไพรกับผู้ดี นายจ้าง
กับลูกจ้าง โดยจะมีคนหนึ่งเป็นผู้ข่มเหง และอีกคนหนึ่งเป็นผู้ถูกข่มเหง โลกของนายทุน ในโลก
ปัจจุบันเกิดขึ้นใหม่ที่มีบทบาทในสังคมมาก ได้แก่พวกนายทุน นายทุนเอาเปรียบชนชั้น
แรงงานทุกวิถีทาง อำนาจของนายทุนคืออำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยกษัตริย์และ
ผู้ปกครองก็อยู่ภายใต้อิทธิพลนายทุนด้วย พวกนายทุนทั้งหลายมักเรียกร้องเสรีภาพ เช่น
การค้าขายอย่างเสรี การแข่งขันเสรี แต่แท้จริงแล้วเป็นการเรียกร้องให้ตัวเองเอาเปรียบผู้อื่น
นายทุนเป็นพวกไร้ศีลธรรม มองเห็นความสัมพันธ์ของมนุษย์เป็นเพียงการสะสมเงินทอง ส่วน
คุณค่าทางจิตใจ ความเมตตาปรานีหรือมนุษยธรรมแทบจะไม่มีอยู่ในสำนึกของนายทุน ชนชั้น
กรรมมาชีพจะชนะนายทุนในที่สุด ในตอนแรกสังคมอาจมีหลายชนชั้น แต่สุดท้ายจะเหลือเพียง
นายทุน และ กรรมมาชีพ ซึ่งจะถูกนายทุนข่มเหงตลอดเวลา จนต้องรวมตัวเป็นสหภาพกรรมกร
และกลายมาเป็นพรรคการเมือง จนมีอำนาจเอาชนะนายทุนได้ ไม่มีทรัพย์สินส่วนตัว ลักษณะที่
สำคัญที่สุดของระบอบคอมมิวนิสต์คือ การล้มล้างทรัพย์สินส่วนตัว เพราะสิ่งนี้คือ สัญลักษณ์
แห่งความเห็นแก่ตัว ของนายทุน

วิจารณ์หนังสือ

จุดเด่น ของหนังสือ

การพิจารณาถึงพัฒนาการของแนวความคิดของมาร์กและอิงเกิลส์ อิทธิพลของมนุษยวิทยาที่มีต่อพัฒนาการของมาร์กซิสม์และจุดมุ่งหมายทางการเมืองที่แอบแฝงอยู่ในงานเขียนของมาร์กและอิงเกิลส์ ซึ่งเป็นการนำเป็นการนำเอางานเขียนที่สำคัญบางชิ้นของมาร์กและอิงเกิลส์ เช่น The German Ideology, Pre-Capitalist Economic Formations และ The Origin of the Family, Private Property and the State มาอธิบายอย่างละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงการนำเอาข้อมูลและแนวความคิดทางมนุษยวิทยามาใช้ในงานเหล่านี้ มีการหยิบยกเอาจุดอ่อนและข้อบกพร่องของทฤษฎีมาร์กซิสม์ที่ใช้อธิบายวิวัฒนาการสังคมและรูปแบบการทำงานของสังคมดั้งเดิมมาอธิบายโดยละเอียด พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงประเด็นต่างๆ ในทฤษฎีมาร์กซิสม์ที่นักมานุษยวิทยาสสมัยใหม่โต้เถียงปฏิเสธ และประเด็นบางประเด็นที่เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบัน ชี้ให้เห็นว่า การที่อิงเกิลส์นำเอาสังคมดั้งเดิมมาอธิบายในลักษณะของ "สังคมไร้ชนชั้น" ทำให้ทฤษฎีมาร์กซิสม์ที่เน้นในเรื่องของความขัดแย้งระหว่างชนชั้นว่าเป็นกลไกแห่งการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ ไม่สามารถนำมาใช้อธิบายสังคมดั้งเดิมได้ อิงเกิลส์และสานุศิษย์ของท่านจึงได้หันกลับไปเอาทฤษฎีของนักมนุษยวิทยารุ่นเก่ากันเป็นทฤษฎีที่ผิดพลาดและฉาบฉวย มาใช้อธิบายสังคมดั้งเดิมแทน ในบรรดางานเขียนทั้งหมดที่มาร์กและอิงเกิลส์นำเอาข้อมูลทางมนุษยวิทยามาใช้เป็นพื้นฐาน หนังสือ The Origin of the Family, Private Property and the State ของอิงเกิลส์ เป็นหนังสือเพียงเล่มเดียวเท่านั้นที่ได้รับการตีพิมพ์ก่อนปี ค.ศ. 1930

ด้วยเหตุนี้ นักมานุษยวิทยามาร์กซิสม์รัสเซียรุ่นต่อๆ มา จึงยึดติดอยู่กับการอธิบายสังคมดั้งเดิมตามแนวของอิงเกิลส์ ซึ่งเป็นการอธิบายสังคมในลักษณะแบบ "กำหนดนิยม" (determinism) ที่เน้นเพียงปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีและสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งทำให้มนุษยวิทยามาร์กซิสม์ในรัสเซียมีพัฒนาการที่ค่อนข้างเชื่องช้า และหยุดชะงักอยู่เสมอ และอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมาร์กซิสม์และมนุษยวิทยาอเมริกัน ความขัดแย้งทางการเมืองและอุดมการณ์ระหว่างรัสเซียและอเมริกาทำให้ทฤษฎีวิวัฒนาการและมาร์กซิสม์ไม่ได้รับความนิยมในหมู่นักมนุษยวิทยาอเมริกัน นอกจากนั้น เราจะได้พิจารณาถึงการหวนกลับของทฤษฎีวิวัฒนาการและมาร์กซิสม์ ที่เริ่มมีบทบาทในอเมริกาอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา รวมทั้งอิทธิพลของมาร์กซิสม์ที่มีต่อการศึกษาเชิงมนุษยวิทยาแนว "นิเวศวัฒนธรรม" และ "วัตถุนิยมวัฒนธรรม"

จุดด้อย ของหนังสือ

มานุษยวิทยามาร์กซิสม์ในประเทศไทย เดิมทีสังคมมนุษย์เป็นสังคมที่ไม่มีความสลับซับซ้อนอะไรมากนัก มีความสัมพันธ์แบบญาติพี่น้องที่ต่างฝ่ายต้องพึ่งพาอาศัยต่อกัน ครอบครัวและชุมชนจะทำการผลิตเพื่อเลี้ยงชีพเท่าที่จำเป็น ดังที่เรียกกันว่าสังคมบุพกาล จนกระทั่งเมื่อสังคมมีขนาดใหญ่ กระบวนการผลิตสลับซับซ้อนมากขึ้น การพัฒนาของสังคมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการผลิต จากการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือนเพื่อเลี้ยงชีพ มาเป็นการผลิตเพื่อสนองตอบต่อทุนนิยมทั้งในและต่างประเทศ สังคมมนุษย์ ได้พัฒนาจากสังคมแบบบุพกาล มาสู่สังคมที่เป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้ง นับแต่สังคมทาสที่มีคู่ขัดแย้งระหว่าง(นายทาส-ทาส) สู่อสังคมนักคิดที่มีคู่ขัดแย้งระหว่าง(มูลนาย-ไพร่) จนเข้าสู่ สังคมทุนนิยมที่มีคู่ขัดแย้งระหว่าง(นายทุน-แรงงาน) และระหว่างประชาชนด้วยกันเอง ซึ่งประเด็นที่ว่า “แนวโน้มที่นักมานุษยวิทยาชาวไทยรุ่นใหม่ได้เริ่มหันมาสนใจทฤษฎีมาร์กซิสม์และนำมาประยุกต์ใช้ศึกษาชุมชนเล็ก ๆ ในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าพัฒนาการของมานุษยวิทยามาร์กซิสม์ เช่น วิธีการผลิต ความสัมพันธ์ทางการผลิต ความขัดแย้ง จิตสำนึกและอุดมการณ์มาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือการศึกษาวิเคราะห์สังคมไทย”โดยจุดเริ่มต้นทฤษฎีของ มาร์กซ์ ในนำเสนอแนวคิดการปฏิวัติโค่นล้มอำนาจอย่างเด็ดขาดต่อชนชั้นปกครองเพื่อการปฏิวัติเพื่อนำสังคมไปสู่ความเสมอภาค ดังนั้น ในการแก้ไขความขัดแย้งในสังคมไทย จะต้องอาศัยวิธีการหรือแนวทางที่หลากหลายมาเป็นเครื่องมือผสมผสาน ต้องใช้วิธีการผ่อนปรนเข้าหากันหรือการประนีประนอมค่อยเป็นค่อยไป หรือการเกลื่อนกลืนแนวความคิดของกลุ่มชนชั้นแต่ละกลุ่ม รวมทั้งการขอความร่วมมือ ความเห็นพ้องต้องกัน ในการขจัดปัญหาความขัดแย้ง โดยเฉพาะรัฐซึ่งเป็นกลไกสำคัญของความไม่เสมอภาคในสังคมที่ส่งสมกลายเป็นปมปัญหาความขัดแย้งต้องมีความละมุนในการแก้ไขปัญหา และควรหลีกเลี่ยงที่จะเข้าเป็นคู่ขัดแย้งเสียเอง และที่สำคัญต้องจัดสรรผลประโยชน์หรือการกระจายทรัพยากรอย่างทั่วถึง จึงจะทำให้ความขัดแย้งในสังคมปรากฏน้อยที่สุด โดยจะสนับสนุนให้นักมานุษยวิทยาชาวไทยรุ่นใหม่หันมาสนใจประยุกต์ใช้แต่ทฤษฎีมาร์กซิสม์อย่างเดียว เนื่องจากมีทฤษฎีอื่น ๆ ที่นักมานุษยวิทยานำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือแม้กระทั่งนำมาใช้ศึกษาพัฒนาการสังคมได้

เอกสารอ้างอิง : References

ยศ สันตสมบัติ. (2557). *จากวานรถึงเทวดา:มาร์กซิสต์และมานุษยวิทยามาร์กซิสต์*.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

